

Asia: VN/8051/2019

Valtioneuvoston periaatepäätös suomalaisesta demokratiapolitiikasta 2020-luvulla (luonnos)

Lausunnonantajan lausunto

Lausuntonne ja yleiset kommenttinne demokratiapolitiikan tilasta, suunnasta ja seurannasta

Kansallinen lapsistrategia vastaa lausuntopyyntöön lapsen oikeuksien sekä lapsi- ja perhepolitiikan näkökulmasta.

Periaatepäätösluonnoksessa nostetaan linjauksissa ja toimenpiteissä kiitettävästi esille nuorten oikeuksia ja mahdollisuuksia osallistua ja vaikuttaa. Tärkeitä ovat myös periaatepäätösluonnoksessa esille tuodut toimenpiteet, joilla on tarkoitus vaikuttaa nuorten eriarvoistumiskehitykseen ja keskustelukulttuurin kärjistymiseen.

Lasten osallisuus sekä sitä tukeva demokratia- ja ihmisoikeuskasvatus ovat olennaisia lasten kehityksessä ja kasvussa aktiiviseen kansalaisuuteen ja täysimittaiseen yhteiskunnalliseen toimijuuteen. Lapsistrategia korostaa, että pohja nuorten osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuuksille ja -taidoille rakennetaan lapsuudessa. Lapsuus on siis periaatepäätöksen linjausten ja toimenpiteiden toteutumisen kannalta keskeinen ajanjakso ja siihen tulisi kiinnittää erityistä huomiota.

Lapsistrategian mukaan on varmistettava, että kaikkien lasten osallisuus yhteiskunnassa toteutuu mahdollisimman hyvin. Lasten eriarvoisuus korostuu, jos päätöksiä valmisteltaessa ja toimintaa suunniteltaessa ei huomioida niiden tosiasiallisia vaikutuksia eri asemassa oleviin lapsiin. Siksi valmistelussa ja suunnittelu- ja kehitystyössä on huomioitava sekä lapset omana kohderyhmänään, että lasten keskenään erilaiset tilanteet ja tarpeet. YK:n lapsen oikeuksien komitea korostaa, että sopimusvaltioiden on toteutettava asianmukaiset toimenpiteet taatakseen jokaiselle lapselle oikeuden ilmaista vapaasti näkemyksiään ja oikeuden saada näkemyksensä otetuksi asianmukaisesti huomioon. Komitea edellyttää, että sopimusvaltiot varmistavat, että lapsille taataan ilman syrjintää oikeus tulla kuulluiksi ja että he voivat yhdenvertaisesti osallistua kaikkiin heitä koskeviin asioihin.

Euroopan neuvoston lapsistrategian (2022-2027) yksi painopistealue on kaikkien lasten osallistumismahdollisuuksien edistäminen. Myös lasten oikeuksia koskevassa EU:n strategiassa ehdotetaan kohdennettuja toimia aihealueelle ”osallistuminen poliittiseen ja demokraattiseen elämään”.

Lapsistrategia pitää tärkeänä, että periaatepäätöksen valmistelussa otetaan mahdollisimman laajasti huomioon asian kannalta keskeisten ohjelmien, toimenpiteiden ja strategioiden linjaukset. Ne muodostavat toisiaan täydentävän kokonaisuuden ja osaltaan syventävät periaatepäätöksen sisältöä sekä siihen sitoutumista ja toimeenpanoa.

Linjaus 1: Vaalijärjestelmä on toimiva, turvallinen ja luotettava. Jokaisella on yhdenvertaiset mahdollisuudet ja riittävät valmiudet käyttää osallistumisoikeuksiaan

Toimenpide-ehdotusten teemat edustuksellisen demokratian toimivuuden parantamiseksi

- ***Vaalijärjestelmän uudistaminen***
- ***Vaalien turvallisuuden vahvistaminen***
- ***Äänestysmahdollisuuksien joustavoittaminen ja sähköisen äänioikeusrekisterin laajamittainen käyttöönotto***
- ***Äänestysaktiivisuuden ja monipuolisen ehdokasasettelun edistäminen***

Periaatepääteluonnoksessa korostetaan yhdenvertaisia mahdollisuuksia ja riittäviä valmiuksia käyttää osallistumisoikeuksia ja siihen tähtää myös tärkeä periaatepäätösluonnoksen toimenpide äänestysaktiivisuuden edistämisestä pitkäjänteisesti demokratiakasvatusta kehittämällä. Lasten ja nuorten osalta ihmisoikeus- ja demokratiakasvatusta on tässä keskeisessä asemassa. Se osaltaan lisää tietoa ja ymmärrystä vaalijärjestelmän ja äänestämisen merkityksestä ja sillä on todennäköisiä vaikutuksia tulevaisuuden äänestyskäyttäytymiseen ja –aktiivisuuteen. Ihmisoikeus- ja demokratiakasvatuksen avulla on myös mahdollisuus vähentää äänestysaktiivisuuden eriytymistä eri väestöryhmien välillä.

Kansallisen lapsistrategian toimeenpanon toimenpide (nro 17) liittyy toteutettavaan demokratia- ja ihmisoikeuskasvatuksen pilottihankekokonaisuuteen. Oikeusministeriössä ja opetus- ja kulttuuriministeriössä valmisteilla oleva demokratia- ja ihmisoikeuskasvatuksen pilottihanke auttaa toteuttamaan myös lapsistrategian linjauksia sekä strategian visiota. Molemmissa painotetaan lasten osallisuutta sekä sitä tukevaa demokratia- ja ihmisoikeuskasvatusta lasten kehityksessä ja kasvussa aktiiviseen kansalaisuuteen ja täysimittaiseen yhteiskunnalliseen toimijuuteen.

Linjaus 2: Suomessa on käytössä monipuoliset osallistumismahdollisuudet ja yhä useampi käyttää poliittisia- ja kansalaisoikeuksiaan

Toimenpide-ehdotusten teemat edustuksellisen demokratian toimivuuden parantamiseksi

- *Yhdenvertaisen osallistumisen edistämien ja kytkeminen vahvemmin osaksi päätöksentekoa ja valmistelua.*
- *Osallisuusjärjestelmien kehittäminen sekä arviointi kunnissa ja hyvinvointialueilla.*
- *Aloite-instrumenttien tarkastelu sekä erilaisten osallistumis- ja vaikuttamismenetelmien laajamittainen hyödyntäminen. Digitaalisen osallistumisen ja verkkodemokratiapalvelujen kehittäminen.*
- *Osallistumistoimien arviointi ja mittaaminen sekä yhdenvertaisen osallistumisen kehittäminen.*

Periaatepäätösluonnoksessa esitetyt linjaukset ja toimenpiteet ovat oikeansuuntaisia ja niihin on nostettu näkökulmia, jotka ovat keskeisiä myös lasten ja nuorten yhteiskunnallisen osallistumisen tukemisesta. Erityisesti lasten ja nuorten osallistumisen tukemiseksi ja toteutumiseksi tarvitaan vakiintuneita toimintatapoja ja rakenteita. Toimenpide-ehdotus osallisuustoimien arviointiin ja mittaamiseen liittyen on tärkeä, mutta laaja-alaisuudessaan ja monimuotoisuudessaan myös haastava. Toimenpide-ehdotuksessa tulisi tarkastella laajasti lasten ja nuorten osallistumiseen suunnattuja toimia ja erityistä huomiota tulisi kiinnittää niihin ryhmiin, joiden osallistumisoikeuksien toteutumisessa on havaittu puutteita, kuten useat haavoittuvassa asemassa olevat ja syrjinnälle alttiit lapsi- ja nuorisoryhmät.

Toimenpide-ehdotuksia on kuitenkin tarpeen arvioida edelleen tarkemmin lasten ja nuorten osallistumisoikeuksien ja –mahdollisuuksien toteutumisen kannalta. Kansallisen lapsistrategian mukaisesti lasten osallisuus ja oikeus tulla kuulluksi tulee huomioida joko suoraan tai välillisesti koskevassa päätöksenteossa. Lapset ja nuoret ovat tärkeitä tiedontuottajia päätöksenteolle ja heiltä saatu tieto tulee yksilöidä päätösten perusteluissa. Lapsilla ja nuorilla on paljon sellaista päätöksenteon ja toiminnan kannalta tärkeää tietoa, jota ei saada päätöksenteon ja toiminnan kehittämisen tueksi muutoin kuin kysymällä suoraan lapsilta ja nuorilta. Lasten ja nuorten osallistuminen ja vaikuttaminen eivät ole vain yhteiskunnallinen vaan myös oikeudellinen kysymys. Osallisuus ja vaikutusmahdollisuudet perustuvat perus- ja ihmisoikeuksiin ja kansallisella lainsäädännöllä pyritään varmistamaan, että osallisuus toteutuisi lasten ja nuorten arjessa.

Lapset ja nuoret eivät ole yhtenäinen ryhmä, ja siksi on tärkeää varmistaa, että kaikille lapsille ja nuorille tarjotaan mahdollisuus esittää näkemyksensä ilman minkäänlaista syrjintää. Päätöksenteossa on löydettävä tapoja kuulla eri ryhmiin kuuluvia lapsia ja nuoria. Tämän toteuttamisessa voidaan tehdä yhteistyötä esimerkiksi lasten parlamenttien, nuorisovaltuustojen, eri lasten ja nuorten vaikuttaja- ja kehittäjäryhmien sekä kokemusasiantuntijoiden kanssa.

Osalla lapsia ja nuoria saattaa olla enemmän kokemuksia sivuutetuksi tulemisesta, osattomuudesta ja kyvyttömyydestä vaikuttaa oman elämän kulkuun. Nämä lapsuuden kokemukset saattavat

hankaloittaa osallistumista esimerkiksi vaikuttamistyöhön, jos lapsi ei ole omassa lähiyhteisössään kokenut olevansa osallinen tai jos mielipiteen ilmaisemiseen ei ole kannustettu tai se on jätetty kuulematta. Lasten osallistumisoikeuksien toteutumisen kannalta on tärkeää, että lapsella on oikeus saada iän ja kehitystason mukaista ohjausta ja neuvontaa, joka auttaa häntä tuomaan esiin ajatuksensa. Aikuisten tehtävänä on kannustaa lasta ja nuorta näkemystensä ilmaisemiseen.

Lasten ja nuorten osallisuusjärjestelmien ja –menetelmien osalta voidaan yleisellä tasolla todeta, että tarvitaan lisää vaikuttamisareenoita ja -muotoja, jotka on yleisesti suunnattu kaikille lapsille, jolloin toiminnassa esille nostettaviin asioihin saadaan monipuolisempia näkökulmia ja kehittämisideoita. Tällöin on huolehdittava, että kaikilla lapsilla on tosiasiallisesti mahdollisuus olla vaikuttamistyössä mukana. Esimerkiksi esteettömyys ja saavutettavuus sekä mahdollisuus saada aikuisilta riittävästi tukea vaikuttavat merkittävästi siihen, voivatko lapset osallistua toimintaan yhdenvertaisesti. Toisaalta pitää huolehtia myös siitä, että lapsilla ja nuorilla on mahdollisuus vaikuttaa lapsiryhmänä tai nuorisoryhmänä tiettyjen, juuri heidän ryhmäänsä koskevien asioiden puolesta.

Lapsistrategian toimeenpanosuunnitelmassa on useita toimenpiteitä, joilla on tarkoitus vahvistaa lasten ja nuorten osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuuksia. Esimerkiksi vaikuttamiseen liittyen kehitetään toimenpiteenä yhteistyössä OM:n ja OKM:n kanssa toimintamalli tukemaan lasten osallistumista yhteiskunnalliseen päätöksentekoon digiraatien avulla (tp 28).

Linjaus 3: Demokratia-, ihmisoikeus- ja mediakasvatus sekä jatkuva oppiminen tukevat osallistumisoikeuksien toteutumista

Toimenpide-ehtotusten teemat demokratia-, ihmisoikeus- ja mediakasvatuksen tukemiseksi

- ***Nuorten koulutuspolkujen eriytymiseen puuttuminen varhaisessa vaiheessa. Osallistumista tukevan tietopohjan ja valmiuksien varmistaminen.***
- ***Ajantasaisten koulutus- ja oppimateriaalien saatavuuden parantaminen (demokratia- ja ihmisoikeuskysymyksistä). Valtakunnallisen demokratia- ja ihmisoikeuskasvatuksen osaamiskeskuksen perustamisen selvittäminen sekä ajankohtaisten pilottihankkeiden tulosten valtakunnallinen jalkauttaminen.***
- ***Opettajien perus- ja täydennyskoulutuksen pitkäjänteinen kehittäminen demokratia- ja ihmisoikeusasioissa.***
- ***Kansalaistaitojen sekä avoimen keskustelun vahvistaminen disinformaation tunnistamiseksi ja torjumiseksi (ml. digitaalinen- ja mediakasvatus).***
- ***Yleisten kirjastojen ja museoiden verkoston roolin vahvistaminen yhteiskunnallisen osallistumisen ja medialukutaidon vahvistamisessa.***
- ***Demokratiaa, ihmisoikeuksia ja medialukutaitoa koskevan osaamisen vahvistaminen ja painoarvon lisääminen kotoutumiskoulutuksessa sekä monikielisessä yhteiskuntaorientaatiossa.***
- ***Riittävien resurssien turvaaminen kansalaisyhteiskunnan toimijoille demokratiaa, ihmisoikeuksia ja medialukutaitoa koskevan koulutuksen tarjoamiseen.***

Periaateluonnoksessa esitetyt linjaukset ja toimenpiteet ovat oikeansuuntaisia ja tärkeitä myös lasten ja nuorten osallistumisoikeuksien toteutumisessa.

Kuten periaateluonnoksessa todetaan, koulutusjärjestelmällä on merkittävä rooli osallisuuden erojen tasoittamisessa. Tästä syystä toimenpide-ehdotukset, joissa korostetaan demokratia- ja ihmisoikeuskysymyksiä käsittelevien koulutus- ja opetusmateriaalien merkitystä ja tarpeellisuutta erilaisille kohderyhmille, ovat tärkeitä. Myös valtakunnallisen demokratia- ja ihmisoikeuskasvatuksen osaamiskeskuksen perustaminen on ehdottomasti selvittämisen arvoinen toimenpide.

Kansallisen lapsistrategian linjauksissa ja toimeenpanossa on yhteneväisyyksiä periaateluonnoksen useiden toimenpide-ehdotusten kanssa ja strategian useilla toimenpiteillä edistetään periaateluonnoksen suuntaisia tavoitteita.

Esimerkiksi lapsistrategian toimenpiteinä toteutetaan lapsen oikeuksia ja erityisesti lasten osallisuutta koskeva koulutuskokonaisuus eri alojen, lasten kanssa työskenteleville ammattilaisille (tp 26), OKM:n toteuttamana toimenpiteenä laaditaan varhaiskasvatukseen ja kouluun ajantasaiset oppituntipaketit lapsistrategiasta ja lasten oikeuksista (tp 16), yhteistyössä OKM:n ja OM:n kanssa toteutetaan demokratia- ja ihmisoikeuskasvatuksen pilottihankekokonaisuus (tp 17) ja yhteistyössä THL:n kanssa laaditaan koulutuspaketti seksuaalisen suuntautumisen ja sukupuolen moninaisuudesta sekä sateenkaariperheistä ammattilaisille (tp 6).

Linjaus 4: Avoin, läpinäkyvä ja vuorovaikutteinen hallinto vahvistaa luottamusta. Päätöksenteko on tietoperusteista

Toimenpide-ehdotusten teemat, joilla hallinnon avoimuutta ja läpinäkyvyyttä voidaan edistää

- ***Julkisen hallinnon viestinnän kehittäminen yhteiskunnan toimintaan liittyvissä asioissa.***
- ***Julkisuuslain uudistuksen loppuunsaattaminen. Avoimuusrekisterin saattaminen voimaan, seuranta sekä kehittämistarpeiden arviointi.***
- ***Lainsäädäntöprosessin avoimuuden ja osallistavuuden parantaminen sekä virkamiesten osaamisen kehittäminen.***

Periaateluonnoksen toimenpide-ehdotukset hallinnon avoimuuden ja läpinäkyvyyden edistämiseksi ovat kannatettavia ja oikeansuuntaisia. Asiat, joita ehdotuksissa esitetään, ovat tärkeitä myös lasten ja nuorten osallistumisen kannalta.

Lasten tarpeisiin vastaava selkeä, saavutettava ja oikea-aikainen viestintä on tiedonsaannin kannalta heille olennainen asia. Lapsille tulee tiedottaa heille sopivassa muodossa ja heidän käyttämiään

viestintäkanavia hyödyntäen (ks. asiassa esim. Lapsen oikeuksien kansallinen viestintästrategia vuosille 2022-2026).

Kansallisessa lapsistrategiassa on panostettu lapsivaikutusten arvioinnin kehittämiseen useissa toimenpiteissä ja niillä on selkeitä yhteneväisyyksiä periaatepäätösluonnoksen toimenpiteisiin. Lapsivaikutusten arvioinnista on tuotettu käsikirjat ja ohjeistukset lainvalmisteluun sekä kuntiin ja hyvinvointialueille. Lapsivaikutusten arvioinnin osana on kehitetty myös lapsibudjetointia (mm. lapsistrategian tp 25: VM:n toimesta toteutetaan selvityshanke kuntien ja hyvinvointialueiden toteumatietojen seurannan ja raportoinnin kehittämiseksi sekä niiden oman lapsibudjetointityön vahvistamiseksi).

Lapsivaikutusten arviointiin liittyvissä julkaisuissa on kiinnitetty erityistä huomiota lapsilta ja nuorilta kerättävään tietoon sekä lasten kuulemiseen. Lisäksi lapsistrategian toimesta on julkaistu Lasten kuulemisen käsikirja lainvalmistelijoille, jossa kuvataan periaatteita ja tapoja kuulla lasten näkökulmia lainvalmisteluprosessissa. Lapsistrategian toimesta on myös toteutettu yhteistyössä ministeriöiden kanssa lasten ja nuorten kuulemisen pilotteja lainvalmisteluun liittyen. Erilaisia kuulemispilotteja päätöksenteon valmistelussa tulisi jatkossakin tehdä monenlaiset lapsiryhmät huomioiden.

Edellä mainittujen lapsistrategian toimien tarkoituksena on vahvistaa lasten ja nuorten mahdollisuuksia osallistua heitä koskevien asioiden ja toimien päätöksentekoon. Tarkoituksena on myös kehittää ja monipuolistaa lasten ja nuorten kuulemisen periaatteita ja tapoja ja vahvistaa eri toimijatahojen tietoisuutta asiassa sekä vakiinnuttaa lasten ja nuorten osallistumista ja vaikuttamista eri hallinnon tasoilla.

Linjaus 5: Yhteiskunnallinen keskustelukulttuuri on rakentava, moniarvoinen ja syrjimätön sekä mahdollistaa eri väestöryhmien osallistumisen

Toimenpide-ehdotusten teemat, joilla keskustelukulttuuria voidaan parantaa

- ***(Puolueiden välisen) dialogin ja yhteistyön tunnistaminen keskeiseksi elementiksi rakentavassa yhteiskunnallisessa keskustelukulttuurissa.***
- ***Hyvien väestösuhteiden edistäminen dialogin keinoin.***
- ***Oikeiden osallistuminstrumenttien valinta osallistumisen eriytymisen vähentämiseksi.***
- ***Viranomaistoimien jatkaminen ja osaamisen kehittäminen vihapuheeseen ja häirintään puuttumiseksi.***
- ***Vihapuheen ehkäisy sekä tietoisuuden lisääminen vihapuheen ja häirinnän kohtaamisesta sekä sananvapauden rajoista.***

Lapsistrategian näkökulmasta periaatepäätösluonnoksen toimenpide-ehdotukset, joilla keskustelukulttuuria voidaan parantaa, ovat oikeansuuntaisia ja kannatettavia. Kiusaaminen, seksuaalinen häirintä, väkivalta, vihapuhe ja syrjintä vaikuttavat merkittävästi lasten ja nuorten arjen hyvinvointiin. Nämä ilmiöt kietoutuvat yhä useammin digitaalisiin ympäristöihin, ja apua niihin haetaan samoin kasvavasti myös verkon kautta. Myös Euroopan neuvoston lapsistrategiassa (2022-2027) on korostettu vihapuhetta, syrjintää ja kiusaamista ehkäisevien toimien tarpeellisuutta.

Asia on nostettu esille myös kansallisessa lapsistrategiassa, jonka linjausten mukaan vakiinnutetaan työtapoja väkivallan ja häirinnän ehkäisemiseksi ja varhaiseksi puuttumiseksi. Linjauksissa myös todetaan, että kiinnitetään erityistä huomiota digitaalisessa ympäristössä tapahtuvaan väkivaltaan ja häirintään sekä digitaalisessa ympäristössä levitetävään väkivaltaiseen materiaaliin. Lapsistrategian mukaan on tarpeen kehittää turvataitoja ja digitaalisia taitoja vahvistavia kasvatusmalleja ja opetusta.

Kansallisen lapsistrategian yhtenä toimenpiteenä yhteistyössä OPH:n kanssa toteutetaan sivusto lapsiin ja nuoriin kohdistuvan kiusaamisen, seksuaalisen häirinnän, väkivallan, vihapuheen ja syrjinnän vastaiselle työlle (tp 20).

Linjaus 6: Aktiivinen ja elinvoimainen kansalaisyhteiskunta on keskeinen osa toimivaa demokratiaa
Toimenpide-ehdotusten teemat, joilla voidaan tukea kansalaisyhteiskunnan toimintaedellytyksiä ja osallistumista

- *Autonomisen ja elinvoimaisen kansalaisyhteiskunnan merkityksen tunnistaminen sekä kumppanuuteen perustuvan sektorien välisen yhteistyön edistäminen.*
- *Kansalaisyhteiskuntaan liittyvien muutosten ja niiden vaikutusten pitkäjänteinen arviointi ja seuranta.*
- *Kansalaistoiminnan rahoitus- ja varainhankintatietoisuuden ja osaamisen tukeminen sekä varainhankintainnovaatioiden kehittäminen.*
- *Nuorten vapaaehtoistoiminnan tukeminen koulujen ja oppilaitosten avulla.*
- *Kansalaisyhteiskuntatutkimuksen edistäminen ja tutkimustiedon parempi hyödyntäminen. Virkahenkilöiden kansalaisyhteiskuntaosaamisen ja –tietämyksen vahvistaminen.*
- *Kulttuurilaitosten roolin ja toiminnan vahvistaminen kotouttamisessa ja sosiaalisessa yhteenkuuluvuudessa sekä kulttuurin nostaminen kestävän kaupunkikehityksen keskiöön.*

Periaatepäätösluonnoksen toimenpide-ehdotukset, joilla voidaan tukea kansalaisyhteiskunnan toimintaedellytyksiä ja osallistumista, ovat kannatettavia ja oikeansuuntaisia.

Kansalaisyhteiskunnalla on merkittävä rooli lapsen oikeuksien edistämässä Suomessa. Kansalaisjärjestöillä, jotka työskentelevät eri lapsi- ja nuorisoryhmien sekä heidän perheidensä kanssa, on runsaasti tietoa, jota voidaan päätöksenteossa ja toiminnassa hyödyntää. Kansalaisjärjestöjen osaamista ja verkostoja voidaan hyödyntää myös lasten ja nuorten kuulemisessa.

Tärkeitä toimijoita lasten ja nuorten osallistumisoikeuksien ja vaikuttamistyön näkökulmasta ovat myös lasten parlamentit, nuorisovaltuustot, eri lasten ja nuorten vaikuttaja- ja kehittäjäryhmät sekä kokemusasiantuntijat. Lasten ja nuorten vaikuttajaryhmillä on paljon kokemusta, tietoa ja osaamista vaikuttamistyöstä.

Lapsistrategian osalta kansalaisyhteiskunnan rooli on näkynyt esimerkiksi strategian seurantatyöryhmässä, joka on ollut tärkeä toimija lapsistrategian eteenpäin viemisessä. Kansalaisyhteiskunta on osallistunut myös esimerkiksi strategian koronatyöryhmän työskentelyyn ja raportteihin sekä edistänyt lapsen oikeutta tulla kuulluksi ja saada tietoa. Lapsistrategian kuulemisпилotteja on tehty yhteistyössä kansalaisyhteiskunnan kanssa. Vuoropuhelu kansalaisyhteiskunnan kanssa on ollut muutoinkin tiivistä lapsistrategian toimenpiteiden toteutuksessa.

Linjaus 7: Suomi tukee demokratiakehitystä kansainvälisesti

Toimenpide-ehdotusten teemat, joilla voidaan tukea kansainvälistä demokratiakehitystä

- ***Toimijoiden yhteydenpidon lisääminen kansallisella tasolla ja Suomen kansainvälisen demokratiatyön kehittäminen kokonaisuutena. Suomalaisen demokratia-, ihmisoikeus- ja oikeusvaltioalan asiantuntemuksen hyödyntäminen kansainvälisessä yhteistyössä.***
- ***Politiikassa aliedustettujen ryhmien poliittisen osallistumisen vahvistaminen tukemalla kansainvälisesti puolueita ja parlamentteja. Erilaisten tapojen kehittäminen tukemaan eri toimijoiden osallistumisoikeuksien toteutumista sekä mediavapautta.***
- ***Valtioneuvoston tutkimustoiminnan kehittäminen sekä seuranta kansainvälisen demokratiatyön vaikuttavuudesta ja kehittämistarpeista.***
- ***Suomen aktiivinen toiminta Euroopan Unionin Team Europe Democracy–aloitteessa ja hallitusten välisissä demokratiajärjestöissä. Suomen tuki Kansainväliselle demokratia- ja vaaliapuinstituutille (International Institute for Democracy and Electoral Assistance, International IDEA).***

Periaatepäätösluonnoksen toimenpide-ehdotukset, joilla voidaan tukea kansainvälistä demokratiakehitystä ovat oikeansuuntaisia ja kannatettavia.

Lasten oikeuksien edistämisessä kansainvälinen yhteistyö on keskeistä. Esimerkiksi kansallisen lapsistrategian tarkoituksena on turvata lapsia koskevien perus- ja ihmisoikeusvelvoitteiden tavoitteellinen ja johdonmukainen toteuttaminen erityisesti YK:n lapsen oikeuksien sopimuksen mukaisesti.

Euroopan neuvoston yhtenä pyrkimyksenä on varmistaa lasten oikeuksien suojelemiseksi ja edistämiseksi laadittujen sitovien yleismaailmallisten ja eurooppalaisten normien tehokasta täytäntöönpanoa. Tavoitteena on sisällyttää lapsen oikeudet läpileikkaavasti Euroopan neuvoston eri sektoreiden työhön ja tukea jäsenvaltioita kokonaisvaltaisessa lasten oikeuksien työssä yli ministeriörajojen ja poikkileikkaavasti ammatillista ja parlamentaarista vuoropuhelua korostaen.

Tässä työssä keskeisessä asemassa on Euroopan neuvoston Lapsen oikeuksien strategia (2022-2027). Lasten oikeuksia koskeva EU-strategia sekä eurooppalainen lapsitakuu ovat myös keskeisiä lapsen oikeuksien edistämisessä. Lapsitakuun tarkoitus on tukea erityisesti haavoittuvassa asemassa olevia lapsia ja heidän perheitään ja auttaa kohdentamaan investointeja lasten hyvinvointiin. Suomessa lapsitakuuta toteutetaan osana kansallista lapsistrategiatyötä.

Laisaari Johanna
Kansallinen lapsistrategia - Kansallinen lapsistrategia